

Töölise Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 2

Mai 1931

IV aastakäik

Tellimise hind postiga:

Aastas . . . . . 20 senti
 6 kuu peale . . . . . 10 „
 3 „ „ . . . . . 5 „

Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja ametiühingud.

Ilmub 4 korda aastas.

Adress: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.

Üksiknumber 5 senti.

Kuulutuste hinnad:

1 lehekülj . . . . . 35 kr.
 1/2 „ . . . . . 18 „
 1/4 „ . . . . . 9 „

Teksti ees ja tekstis —
 50% kallim.

SISUKORD:

1. Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu 1-se mai manifest.
2. Eestimaa Töölisühingute Keskliidu III kongress.
3. Kommunistide „uus“ taktika.
4. Lagunemise tähe all.
5. 16-tunnilisest tööpäevast 40-tunnilise töönädalani.
6. Läti ametiühingu kongressilt.
7. Ü. S. Meremeeste Liidu tegewuse aruanne.
8. Kapitalistlik anarhia Poolas.
9. Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu juhatuse koosolek.
10. Teateid ametiühingulisest liikumisest.

EESTIMAA TÖÖLISÜHINGUTE KESKLIIDU WÄLJAANNE

EESTIMAA TÖÖLISÜHINGUTE KESKLIIDU

= juriidiline büroo =

V. Pärnu mnt. 31—4

on nüüd avatud igal teisipäeval ja neljapäeval kella 4—5 p. l.

Nõuandmine ja kohtus etteastumine

ametiühingute liigetele tasuta.

Mitteliigetele nõuanded 25 sendist kuni 1 kroonini, palvekirjad 50 sendist kuni 3 kroonini; üksikud etteasted kohtus 10 krooni. Nõudeasjad vann. adv. tasu normide järele.

TÄHELEPANU!

SOODUSTUS KÕIGILE AMETIÜHINGUTE LIIGETELE JA „TÖÖLISTE HÄÄLE“ LUGEJATELE.

Eestimaa Töölisühingute Keskkliit müüb Keskkliidu kirjastusel ilmunud ja ladusolevaid raamatuid kõigile ametiühingu liigetele ja „Tööliste Hääle“ tellijaile järgmise hinnaalandusega:

E. JOONAS'e „Ametiühingud, nende ülesanded ja võitlusvahendid“. Hind 25 senti (50 senti).

E. JOONAS'e „Ametiühinguline liikumine meil ja mujal“. Hind 5 s. (10 s.)

J. KLESMENT'i „Palgaolude korraldamine seadusandlisel teel“. Hind 10 senti (15 senti).

Peale eelnimetatud teoste on E. T. Keskkliidult võimalik saada piiratud arvul Rahvasteliidu Töübüroo 10-aastase juubeli albumi, saksakeelses tekstis, missuguse albumi hind on 3.50 kr., Eestimaa Töölisühingute Keskkliidult tellides aga kõigest Kr. 2.50. Albumi kohta on kirjeldus ilmunud „Tööliste Hääles“ nr. 5.

Kasutage juhust igaüks ja tellige wiivitamata eeltähendatud raamatud.

Neile, kes raamatute hinna postmarkides ehk posti kaudu E. T. Keskkliidule ära saadavad, saadetakse raamatud posti teel koju kätte.

Tellimiste aadress: Eestimaa Töölisühingute Keskkliit, W. Pärnu mnt. 31—4, Tallinn.

Töölise Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 2

Mai 1931

IV aastakäik

Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu 1-se mai manifest.

Tänapäevast 1-sel mail töölised ja teenijad, avaldades oma wanikumata usku paremasse majanduslikku ja sotsiaalsesse tulevikku, mõistavad täiesti hukka praeguse ühiskonnakorra.

Seet iialgi warem pole kapitalistliku korra majanduslikud vastolud olnud niivõrt teravad ja silmnähtavad, kui praegu. Ühelspool on majanduslik edu ja warade ning rikkuste wägew kasv, teiselpool aga seisab töölisklass kirjeldamatus wilethuses ja puuduses.

Kuigi ilmapõhjust mõõdunud waid wähejed aastad ja kapitalism pole muutnud veel parandada jõuad saadud suuri materjaleid ja moraaleid kahjustid, on ta siiski inimkonna meestri paisanud raskesti poliitilise ja majandusliku kriisi. Töölisklass elab üle libedaid päemi: ta aastatega saavutatud tagasihoidlikke wõite piüitakse karpida. Metijid kired, wihawaen ja fanatism on ägedas wõitluskujinas pöördunud demokraatia vastu.

Kapitalistid pole jeniini majanduskriisi lahendamiseks ojanud muud teha, kui karpida töölise töötasu, pikendada tööaega ja maha juruda ja häwitada sotsiaal-poliitilisi jeadusi ja asutusi, j. t. halwendada üldist heaolu ja suurendada weelgi wilethust ja puudust. Poliitilisel pinnal kuuluvad nende sümpaatid kas awalikult wõi warjatud kujul fahismile, mis on kapitalismi poliitilise wõimu alalhoidmiseks loodud juund, terrori ja wägivalda jüsteem.

Urvestades praeguse filmapilgu hädaohte ja tõsiheid pealetunge jääb tööliskonna ülesandeks jatkata juurima jõu ja sihtusega wõitlust demokraatia ja oma sotsiaalsete ja majanduslike nõudmistest eest.

Olles teadlikud omas tähtsuses ja sihtides peab tööliskond piüüdima sinnapoole, et sotsiaalsed ja tehnilised edusammud poleks

mitte ainult wähemuse kajatada, waid et need tõstaks üldist heaolu, rahuldaks kõigi inimeste kehalisi ja waimlikke tarwidusi ja walmistaks ette kõrgemat ja paremat ühiskonnakorda.

Selles waimus on tööpunduse wastu wõitlemiseks asutatud Rahvuswahelise Ametiühingulise Liidu ja Rahvuswahelise Sotsialistliku Internatsionaali ühine komisjon kajatunud ka praeguse kriisi põlewamaid küsimusi ja jõudnud otsusele, et kapitalistlike ettevõtjate arstirohtudele on waja wastu jeada tööliskonna omad wahendid. Need oleks:

Tõbaja lühendamine!

Kalgamaarade kõrgelhood!

Tajuline puhkeae!

Koolitõhustusasustate kõrgendamine!

Sotsiaalse abi ja kinnituste ala laiendamine ja täiendamine!

Ühiskondlike tööde suurendamine!

Majandusaparatuur ja igat laadi majanduslikud wendused, nagu ratsionaliseerimine, kartellid, monopolid, krediidijüsteem jne. wiidagu paremasse koostõlla kogu ühiskonna huwidega.

Tajulistliku reaktsiooni wastu, mis ähwardab demokraatiat, inim-au ja wabadust, wõideldagu täie jõu ja energiaga.

Nende otjüste loetlemisest äkki ei piisa. Töölisklass peab kogu oma jõu, tahte ja waimustusega piüüdima neid ka teostada.

Praegune filmapilg on selleks liiga tõsine ja kriitiline, et weel kauemini wiita aega isekeskis külitamisega ja wiljatute põhmitete — ja wõolu wabelustega.

Meie wõidu eelduseks on, et ühineksid kõik need ühiskonna jõud, kes soowivad ja piüüawad õiglasemat korda ja inimkonnale paremat heafääkku.

Töölisorganisatsioonid olgu jelles juures töötlemise kogumis- ja toetuspunktideks.

Praeuguse filmipilgu suurimaks ja tähtsamaks ülesandeks on kahtlemata maailmarahu alalhoidmine. Nagu kõigil teistel aladel, ja võib olla isegi enam kui mujal on siin tähtis teha lõpp igasugustele nurgatagustele kärtudele ja vastoludele, mis on heade soovide ja tõsiasjade ja enda peale mõetud kohustuste ja saavutatud resultaatide vahel.

Küll tunnustasid rahvasteliidu riik-liikmed pühaklikult, rahulepingusse mõetud põhiloanget, „et rahu alalhoiduks on vajalik rahvusliikude sõjavägede lähenemine“, ent 10-ne aasta jooksul pole jellel alal veel astunud ühtki otjustavat sammu. Mies niid 1932. a. veebruaris kokkutulevale rahvusvahelisele lähenemise-konferentsile näitavad arvanemat paremad väljawaated.

Töölised ja teenijad! 1931. aasta on teile ettevalmistusaastraks rahu ja väewähendamise eest! Peate äratama kõigi nende südametunnistust, kellele on lähedane meie kultuuri ja tsivilisatsiooni olemasolu!

Meie mõit oleneb wabade ametiühingute tugewusest ja kaswust, mõitlusest korralitunde pallade ja tööaja lähendamise eest, demokraatia ja wabaduse mõidust!

Rahvuswaheline ametiühinguline liikumine nõuab 1-sel mail:

Üldist tööaja lähendamist!

Tööd ja leiba kõigile!

Sotsiaalkinnituse püsimit ja laiendamist!

Wäewähendamist! Rahu!

Rahvuswaheline Ametiühinguline Liit.

Gestimaa Töölisühingute Refliidu III kongress

Töökäik ja otsused.

Gestimaa Töölisühingute Refliidu teisel kongressil muudeti liidu põhikirja ses mõttes, et järjekorralisi kongresse peetaffe niid iga kahe aasta takka. Selle muudatuse kohaselt peetigi kaheastase waheaja järgi G. L. Refliidu kongress 11.—12. aprillil Tallinnas „Raudteelaste Kodu“ wates ruumides. Uus korraldus näidki igati otstarbekohane olewat: waheajal peetatwatel nõukogu istungitel suudetakse kiiltalt hästi läbi arutada kõik wäiksemaulatussega küsimused, samuti ka määrata kindlaks Refliidu eelarwed ja kinnitada aruanded. Kongressi ülesandeks on jäänud niid waid üldise tähtsusega küsimused, n. ühelda Refliidu otjiaalpoliitilise programmi arendamine. Seesuguse korra head külged tulidki nähtawale III kongressil: selle ajemel, et wiita aega igasugu aruande numbrite arutamiseega, mis nii-kui-nii suure kogu juures ei anna midagi, awanes kongressil võimalus koondada täit tähtspanu suuremaulatusliikudele küsimustele.

Üldametiühingulise liikumise seisukohalt on kahtlemata praegune aegjäre äärmiselt ebafoodne. Kogu maailma wapustab enneolematult äge majanduslik kriis, mis weeretab ette suuri raskuseid ka wanadele ametiühingutele, mida kõnelda siis meie ühinguteest, mis alles mõned aastad tegutjenud.

Kriisi päewil langewad kõitjal tööliste hissetuletud, langeb nende meeleolu ja langeb ka ametiühingute liikmete arw. See on üldine nähe.

Gestimaa Töölisühingute Refliidu kolmas kongress tõi meie aga wotamatu illatuse: Refliidu sekretär mõis tõendada, et G. L. Refliitu koondunud ametiühingute liikmete arw pole üldse langenud wõrreldeks mullusega. Tõsi, ta pole mitte tõusnud, aga juba seegi — nagu ütles kongressi awaja D. Gustawson — on suur mõit, kui meie ametiühingud on suutnud hoida kinni jeni-seid positsioone. See on paremaks tõendusseks, et meie ametiühinguline liikumine on seesmiselt terve, wabaametiühingulised põhimõtted leiawad usaldust meie tööliskultade keskel. — Sellase järelduse olemine sunnitud tegema kongressil etteantud tegewusaruannetest.

Arwuliseelt oli tänawusel kongressil liikmeid weidi wähem, kui eelmisel kongressil, nimelt 97, kes esindasid 30 ühingat. Arwatawasti jättis oja ühinguid oma esindajad saamata kokkukohi huumides, mis ka täiesti arusaadam praegusel kehwal ajal.

Wäliskülastesteti oli kongressile ilmunud waid Latvia esindaja W a r t u s ja Soome ametiühingute tegelane Matti R e s t i n e n.

Siinult võib aga kongressi töödega olla

täiesti rahul. Kogu kahepäevase töö terves valitjes täiesti asjalik toon, kui mahaarvata ühe, varematest kongressidest juba tuntud, Narva esindaja Liivoja sõnatõttud, mis tahtsid olla Keskliidu tegevuse arvustused, kuid tegelikult kujunesid siutuks ja ebaloogilisteks sõnade loopimisteks, millel polnud mingit siju ega mõtet.

Õtsused tehti Keskliidu kongressil tänamatu haruldaselt üksmeelset — ühgei programmi-ühe resolutsiooni vastu ei tõusnud kellegi käsi. Enamasti võeti nad vastu ühel häälel.

„revolutsiooni“ tegijad ühes käsiga (Türi). Ühinguud waitunud wariju furma. Alles selle järele, kui Keskliidu juhatusse organisaator Mikkelson käinud kohapeal nende ühingute riismeid kollektorjamas ja rajanud tegevuse uuesti Keskliidu poolt tunnustatud alustel, hakanud tulema tagasi ühinguise wariu aga ka wafi liikmeid.

Teine wja aruandjatest rõhutas, et nende ühinguid on kogu aeg kindlalt piisunud wabaametiühingulisel alusel, nende liikmete arw muutunud enam stabiilsemaks ning nad on

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu III kongress.

Samuti esitatud parandusettepanekuid olid asjalikud ja tõendatud, et inimelad olid tõsi-
dusega küsimuste juures.

Wides kongressi töö tulemuste ühikasja-
tikule waatlusele, ei saa eriti märkimata jätta
aruandeid liitunud organisatsioonidest.

Neid võib jagada kolme liik: Esiteks
need organisatsioonid, kes ei tahtnud tun-
nustada wabaametiühingulise liikumise põhi-
mõtteid. Suuremalt jaolt on käinud nende
käsi haltwasti. Nii näitkes Wiljandi ja Türi
esindajad jutustasid, kuidas nende ühinguud
teguhenud rahuldawalt, kaswanud ja arene-
nud, kuni kord juhustlikult saanud juhatus-
tes enamuse kommunistliku waimu õhutatud.
Peagi alanud lagunemine, liikmed põgene-
nud ühingutest ja lõpuks kadunud langed

ajunud juba ametiühingulise omaabi korral-
damist — matusekassade, haigusabirahade
jne. näol. Need ühinguid waatawad optimist-
likult tulewikku.

Kolmas liik aruandjaid rõhutas, et nende
ühinguid elatwad alles loomise ja rajamise
aegjärgul, mil pole piisimat liikmete kaadrit.
Kuid nemadki loodatwad saada üle raskustest.

Naske on lisada midagi kommentaari-
deks juure neile aruannetele, igale ameti-
ühingulasele peaks olema neist kerge teha järe-
ldusi: tuleb kindlalt piisida wabaametiühin-
gulisel alusel ja niipea kui saadud teo-
taw stabiilsus, a'uda kobe teostama ameti-
ühingulist omaabi, et siduda liikmete hullka-
sid piisawamalt ühinguaga.

Pole huvitujeta ka märkida mõningaid momente

Reegliidu juhatus tegevuse aruandest, mille kandis ette R. Muft.

Organiseerimise alal on juhatus saanud kõnelejaid paljudele koosolekutele, on korraldanud erilisi organiseerimise kuid ja andnud välja 20.000 effemplaaris brošüüri, mis selgitab organiseerimise tähtsust.

Reegliidu juhatus on pidanud filmas ka riigi majanduspoliitikat ja liidist majanduslist olukorda. Pööraste tolli mõjumiste korral on esitatud valitjusele märgufirju, korraldatud protestikoosolekuid jne.

Palgatõitluse alal on Reegliidu juhatus pöördunud valitjuse poole korraldatavate nõudmistega, et pandaks maksma palgaalamäärat seadus, samuti, et ettevõtjad tõstaksid palkasid juba praegu. Kuid kuna ametiühingutesse koondunud alles väike arv töölisi ja puuduvad tugewad streigitaskad, siis oli tõimatu alata aktiivset palgatõitlust.

Ühtlasi algatas liidu juhatus aalhooni tööpuuduse vastu tõitlemiseks, nõudes hädakaabi töde korraldamist ja töötute kindlustamist jeadusandlikul teel.

Nende tähtsamate majandusliikude küsimuste korral on juhatus tegutšenud veel muudelgi aladel, korraldades ametiühinglastele juriidilist abi, andes välja „Töölise Kääl“, võttes osa riigikogu komisjonide tööst, algatades tööliswanemate nõupidamist jne.

Aruanne kiideti heaks, ilma et iegi väitjel paari mehe juurjel opositsioonil oleks olnud tõijelt midagi vastu ütelda.

Põhipanemamaks küsimuseks päewakorras oli

Sotsiaalse kindlustuse ja tööpuuduse küsimus mille puhul eijines R. Johanson pikema kõnega. Läbirääkimiste järelle võttis kongress ühel häälel vastu referendi poolt esitatud resolutsiooni mõnede wähemate parandustega järgmilisel kujul:

Silmas pidades, et a) Töölisklassi elutafapinna tõitmiseks on tarwilik intensiivsem sotsiaalpoliitika, et b) töölisklassi seisukorda tuleb parandada töökaitse ja sotsiaalkindlustuse wäljaarendamise läbi ja d) palga tafapinna tõitmine tuleb teostada kollektiivlepingute abil jeni, kuni illeminnakse jeadusandlikel teel palgaolude korraldamisele ja arwestades et kõrgemad palgad on mõjuwaks tõitejõuks ettewõtte wõi tööstuse tehniliseks, otstarbekohajemaks ja kokkuhoidlikumaks organiseerimiseks, mis aitawad inimtõõjõudu ja aega kokkuhoida, võimaldawad toobangu suurendamist ja seeläbi massiartiklite hinna alanemist ja et kõige rohkem takistab elustandardi paranemist,

20

eriti Euroopa maades, kaitsetollide füisteem, mille läbi muutuwad odawad kaubad tarwitajatele kättesaamatuks ja paljude maade ettevõtjad hoiwad oma töölise palgad madalal ja oma kaupade hinnad kõrged fikemaal, et seeläbi wõimalust saada odawamalt wälismaale müüa, tuleb nõuda:

1) Töökaitse alal maksma panna eestkätt: a) 8-tunnilise tööpäewa ja 40-tunnilise töönädala jeadus; b) töölise puhkeaja jeadus; c) põllutöölise töökaitse jeadus; d) äride-, restorani-, kohwitute- jne. teenijate ja töölise töökaitse jeadus; e) majateenijate töökaitse jeadus; f) kaitsetehnilised määrused töölise elu ja terwuse hoidmiseks tööstusettewõtetes; g) noorte töökaitse jeadus, mis kindlustaks tööaja lühendamise ja puhkuse noortele ning eri töökaitse inspektiivoni.

2) Sotsiaalkindlustuse alal maksma panna: a) tööpuuduse vastu kindlustamine; b) põllutöölise kindlustamine õnnetuiste vastu; c) kõigi töölise kindlustamine wanaduse ja töowõimetuse vastu, ühes leskede ja waestelaste kindlustamisega; d) haiguskindlustuse ulatuse laiendamine kõigi töölise ja teenijate kohta; e) õnnetuskindlustuse laiendamine kõigi töölise kohta.

Selle juures: a) sotsiaalkindlustuse kulud panna täielikult ettevõtjate, riigi ja kogukonna peale; b) kindlustusafutused korraldada kindlustatute omawalitusel alusel; c) kindlustusafutused peawad sotsiaalkindlustuse mõtte lewitamiseks, propageerimiseks ja ühiste ülesannete täitmiseks wõawõtma oma liidust.

3) Luua korraldus, et raske tööpuuduse korral ühest ja samast perekonnast ei teeniks mees ja naine mõlemad riigi-, kogukonna- wõi erateenistuses, kui juba ühe poole fiksetulek ületab nende perekonna elatiskiiniimumi.

4) Nõuda, et riigi- ja omawalituselise teenijate wallandamisel tuleb eestkätt wallandada just need, kelle perekonnale jääb fiksetulek, mis ületab elatiskiiniimumi.

5) Seni kui ei ole maksma pandud tööpuuduse vastu kindlustamise jeadus, riigil korraldada hädakaabitõid kõigile töötulele.

Hädakaabitõilise töötasu tõsta wastawate töde normaalkasu suuruseni.

6) Kõitendused, mis takistawad registreerimist tööhõrsidel ning maatöölistel töösaamist, — tulewad kaotada.

7) Korraldada tööturu ja töowõimaluste põhjalik nurimine, mis võimaldaks töölise ümberõpetamist ja neile aladele töölise juhtimist, kus töowõimalused arenemas, eriti aga lihttöölisele õstuse õpetamist, mis neil võimaldaks leida tööd kogu aasta.

8) Raudeel tuleb muuta määrus, millega pikendati tööpäewa ja wähendati puhkeajega.

9) Wangide tööd sellaselt korraldada, et nad sellega oma tarbeid rahuldaksid ja mitte madalate palkadega tööd tehes wabale turule, ei suurendaks tööpuudust ja ei suruks alla palkasid.

10) Teostada 8-aastane koolitõmbus (6-kl. algkool + 2-a. täienduskool).

11) Nõuda, et oleks võimaldatud edasiharimine ja kutseskoolis käimine mitte ainult tööstusõpilastele, waid kõigile noortöölisele.

Ruht

organisationsioonilise küsimusena

ohjustati Keskliidule kasutatavate liikmemaksude maksimise tähtpäevadeks määrata eelmisel poolaastal — 1. aug. ja teise poolaasta eest 15. märts.

6. Zoonase ettepanekul määrati E. Tööliühingute

Keskliidu tegemuskava

järgmiseks kahels aastaks kindlaks järgimisel kuul:

Gestimaa Tööliühingute Keskliidu III kongress, tunnustades vajadust raugemata energiaga jatkata eelmisel kongressil vastu võetud töökava üldist teostamist, rõhutab peale selle Keskliidu juhatuse lähemate konkreetsete ülesannetena järgmist:

1) Kaasajaitamine ametiühingute tegemise korraldamisele ja aktiivsemaks muutmisele vastavate perioodiliste juhtuõrde andmise ja instruktorite kohale saatmise teel.

2) Zga foodja poliitilise ja majanduslike olukorra ärarafatamine wõitluse ettevalmistamiseks tööliisklassi töö- ja elamistingimuste parandamise eest.

3) Üldise riigi- ja rahwamajanduse arenemisele mõjuawaldamine Rahwuswahelise Ametiühingulise Liidu majanduspoliitilise programmi waimus, et luua ka eesti tööliisklassile foodsamad eeldused oma majanduslikkude sihtide saawutamiseks.

4) Ametiühingute ainelise aluse kindlustamine liikmemaksude järj-järgulise ühtlustamise ja tarwilikule kõrgusele tõstmise abil, aga ka samude astumine riigilt ja omawalitlustelt toetussummade saamiseks ametiühingutele kindla ja otstarbekohase ulaluse mureksemiseks.

5) Töölis-konperatiwliikumise õgutamine — krediti ja walmistuse alal ning tarwitajate koondamisel.

6) Ametiühinguliste tegelaste ettevalmistamine raionide wiisi korraldatawatel süstemaatilistel kursustel.

7) Wõimaluse korral panna ametise suuremates tööliisklassides kohalikud organisaatorid. Rahwuswaheliste konwentfioonide küsimusest wõeti wastu R. Musta ettepanekul järgmine resolutsioon:

Gestimaa Tööliühingute Keskliidu III kongress, kuulates ära aruannet Gesti wabariigi poolt seni ratifitseeritud konwentfioonide üle, nõuab, et kõigi Rahwuswaheliste töökonwerentfide poolt wastuwoetud konwentfioonide ja soowiamalduste ratifitseerimine teostataks ja seadused maksma pandaks, mis wastaks kogu ulatuses Rahwuswahelisele töökonwerentfide poolt wastuwoetud konwentfioonidele.

Tähtsamaks küsimuseks, mille juures tuli kongressil weel kord kriipsutada selgesti alla

oma poolehoidu Rahwuswahelisele Ametiühingulisele Liidule, oli seisukooha wõtmine

R. A. L. Stokholmi kongressi otjaste asjus. Pärast E. Zoonase wastawat ülewoadet, wõeti wastu järgmine resolutsioon:

Gestimaa Tööliühingute Keskliidu III kongress, kuulates ära ja arutades läbi Rahwuswahelise Ametiühingute Liidu Stokholmi kongressi otjuseid, tunnustab need täiel määral omaks ning kohustab E. T. Keskliidu juhatust antud wõimaluste piirides astuma samme nende teostamiseks ka Gestis.

Lõpuks peatub B. CiIman

Rodufordade küsimuse

juures, mille wastuwoetmine hädatawolit ametiühingulise sijemise töö ja tegemise korraldamiseks. Kongress wõttis referendi ettepanekul wastu jelles küsimuses järgmise resolutsiooni:

„E. T. Keskliidu III kongress, ära kuulates ettepannet ametiühingute toetusmaksade arutamise, ametiühingute liikmemaksude ümberkorraldamise ja ühtlustamise kohta, ning silmas pidades, et ametiühingute peacesmargiks on: tööliste keskel klassiteadwuse tõstmine ja liikmete majandusliku seisukorra kindlustamine, mida aga suurem osa ametiühinguid ainelise kitskuse tõttu ja wastawate korralduste puudumisel pole suutnud teostada, mille tagajärjel ametiühinguline liikumine wõrdlemisi nõrk, — teeb E. T. Keskliidu III kongress keskliidu juhatusele ja nõukogule ülesandeks astuda energilisi samme, et

1) ametiühingulise liikumise igakülgselt arendamiseks ja terwendamiseks ning ühingu liikmete majanduspoliitilise seisukorra kindlustamiseks ametiühinguid wastastliku toetamise põhimõtte alusel asutama esijoones töötaoleku-, streigi-, haiguse- ja mainise toetamise kassasid ja

2) toetusmaksade asutamise ja tegutsemise kindlustamiseks ette woetakse ametiühingute liikmemaksude ühtlustamine ja ümberkorraldamine, wälja minnes nõudamaksude wiisist ja liigitades need teenistuse suuruse kohaselt wastawatesse järkudesse.“

Kõikidest neist ohjustest läib sirgjooneliselt läbi tahe wabaametiühingulist liikumist arendada ja muuta tugewaks. Sääb ainult soowida, et Keskliidu liikmed — ametiühingud kõigelt asustid ka nende ohjuste teostamisele. See on terve ametiühinguline program, siur program, kuid enamikus ka riisugune, mis wõimalik wiia ellu ka meie kühastes oludes. Olgu siis E. T. R. III kongressi ohjuste meie ametiühingulisele liikumisele wanfumatuks juhtnõoriks.

Ametiühinglased! Uuendage „Tööliste Hääle“ tellimisi 1931 aasta peale.

Kommunistide „uus“ taktika ametiühingulises liikumises.

Paljude aastate kestes polnud kommunistidel üht ja üldist taktikat ametiühingulises liikumises. Siht oli teada: murda ametiühingud kommunistliku partei käsialusteks, katutada ametiühinguid oma poliitiliste sihtide saavutamiseks, teha neid sõnakuulelikuks tööriistaks oma käes. Kuid kuidas seda teha, selles polnud täit julgust ega ühtlust.

Neas riikides (näit. Prantsusmaal, Tšehhoslovakkias jne.) nad lõhestasid juba aastakümne eest ametiühinguid ja püüdsid luua oma n. n. „revolutsioonilisi“ ametiühinguid. Teistes riikides (Inglismaal, Saksamaal) nad katjusid haarata ühinguid jeespoolt. Kuid need katsed põrkasid organiseeritud tööliste vastupanule ja ei andnud suuri tagajärgi.

Profinterni 4-l kongressil 1928. a. kevadel otsustasid kommunistid jatkata nendes riikides, kus ametiühinguline liikumine polnud veel killustatud, endist „ülevõtmise“ taktikat. Grand tehti vaid Põhja-Ameerika Ühisriikidele. Sealsetele kommunistidele anti käsk luua omad ametiühingud.

Kuid Ameerika kommunistid, olles enam tuttavad eri kommunistlike ametiühingute loomise võimalustega kohapeal, heitsid ettekirjutatud „uue taktika“ tõrvale. Seejärele sõnakuulimatuse pärast hakkusid nad Moskva viha alla ja komintern heitis pikema jututa enamusse liikmeid Ameerika kom. parteist välja. Sõnakuulelik vähemus ajutas mõned ametiühingud, mis liitusid omavahel võttes nimeks „Ametiühingulise ühtluse liit“ (!). Profinterni nõukogu koosolekul det. 1929. a. teatas selle liidu esindaja, et „ühtluse liidus“ on 35—40.000 töelist organiseeritud, täpset arvu ta aga ei tea. Kuid sealhambas seletas sama organisatsiooni teine liige, et need arvud on tublisti liialdatud, sest et neid kommunistlike ametiühingulisi pole kuskil näha ega kuulda. Kuna viimasel kommunistliku vastasrinnna konverentsil 1930. aastal seletati, et kommunistlikud ametiühingud oma väheste liikmete arvu tõttu ei mängi mingit osa.

Poola kommunistlik partei otsustas 1929. aastal ajutada oma eri ametiühinguid. Kuid sellele otsuse teostamise tulemusel polnud kuigi rõõmustavat. Kommunistlikest ametiühingutest kõige suurem — Lodzi teks-

tiitööliste ühing — lagunes 1930. a. septembris täielikult („Pravda“, 11. sept. 1930).

Samuti nurjusid katsed luua kommunistlike ametiühinguid Inglismaal.

Kuid need nurjumised pole suutnud viia kommuniste tasakaalu. Kuna on võimatu võtta üle ametiühinguid jeespoolse urgimise teel, siis lähewad nad lausa lõhestamise taktika peale üle.

Selles mõttes on Profinterni tähelepanu keskpunktis Saksamaa. Paljude aastate kestes on püüdnud kommunistid asjatult walutada wabaametiühinguid. Seks parima abinõuna soovites Profinterni 4-s kongress alata efeseiswalt, mõõda minnes ametiühingute juhatusetest, majanduslikku mõistlust. Põhja-Euroopa kommunistlike ühaldusmeeste konverentsil 1929. aastal otsustati streikide puhul arendada mõistlust „reformistlike“ ametiühinguliste juhtidega sel teel, et neile seatakse vastukaaluks streikikomiteed, kuhu ei tohitud lasta ametiühingute ametlike esindajaid.

Seejärele streikikomiteede vastuseadmine ametiühingutele ja nende vahel sõhilik koostööloovamine pidi kommunistide arvates viima ametiühinguid lõhenemisele. Seks pidi eriti veel aitama kaasa asjaolu, et ka pärast streigi lõppu pidid streikikomiteed jääma alaliselt püsima ja seega moodustama uue ametiühingu tsentrumi.

Edaspidijärges lõhestamise sammuks oli wabrikukomiteede walimistel eri „ametiühingulise vastasrinnna“ nimekirjadega esinemine. Neis nimekirjades kandideerisid kommunistliku parteisse kuuluvad ametiühingulased ühes organiseerimatute esindajatega, moodustades seega ühise wäerinnna ametiühingute kandidaatide wastu.

Doomulikult pidid ametiühingud reageerima sellise jämeda ametiühingulise distsipliini rikkumise peale. Eriti ägedaid pillunemisi õhutamaid tuli lihtsalt ametiühingust heita välja. Ja wärstigi pidid kommunistid tulema weenele, et ka see abinõu ei aita lõhutada ametiühinguid.

Selle järele hakkas kommunistlik partei ajutama ka Saksamaal nimetatud „revolutsioonilisi ametiühinguid“. Umbes samal ajal peetud Profinterni kongress (augustis 1930. a.) kritise selle taktilise joone õigeks. Kongress otsustas „muuta ära looungi —

kois (waba-)ametiihingutesse. Profinterni poolehoidjad peawad järjekindlalt, teadlikult ja wäsimatult organiseerima „revolutsiooni- list ametiihingulist liikumist“. Selle sihi iaawutamiseks tuleb tegutseda ka wabaame- tiühingutes.

Täites truuft Moskwa käsiku, asusidki kaks kommunistid organiseerima „punast ameti- ühingulist opositsiooni“, kui kindlatujulist organisatsiooni ametiihingulise organisat- siooni piirides, kogudes seejuures eri liikme- maksusid opositsionääridelt. Kus võimalik oli, jaal kutsuti ka ellu nisejeter „revolut- siooniline“ ametiihing.

Pärast Berliini metallitöölise streiki aju- tati „Saksamaa ühine metallistide liit“; pärast Rühri kaewandustöölise streiki, mis alati wastu ametiihingu tahmist ja mis nuidugi hiilgawalt lõppes kaotusega — aju- tati „Saksamaa ühine mäetöölise liit“. Praegu tehahe ettevalmistustööd „Saksa- maa ühise transporttöölise liidu“ elluwu- tumiseks.

Kuid selle fillustamistöo tulemusjed pole kaugelki paremad möödnud aegade tule- mustest. „Punasesse ametiihingulisse opositsiooni üle terve Saksamaa on koonda- tud 50.000 inimest — naeruwäärat wäike ko- guke, wõrreldes üle 5 miljoni ulatawa wa- baametiihingute liikmete armuga.

Kommunistlikud „ühised ametiihingud“ on täiesti wõimetus ja ei suuda midagi teha töölise hirmudes.

Selle eest on aga kommunistliku partei awalik fillustamise taktika tugewasti teinud fergemaks wabaametiihingute wõitluse fil- lustajate wastu selle poolest, et asudes awa- liku lõhkmise teele, on kommunistid mäida- nud kõikidele töölisele, et nendel pole täht- tis ametiihinguline tegevus, mis ainuüksi kindlustab wõimaluse parandada töölis- klassi majanduslikku oluforda, waid ainult piüie iga hinna eest mureta ametiihinguid oma partei käsilasteks.

Saksamaa metallitöölise ametiihingu häälekanaja teatabki, et „Saksamaa ühise metallistide liidu“ liikmed, weendudes oma liidu kahjulikus mõjus kogu ametiihingulise liikumise peale, hakkawad hulgaliselt tulema tagasi wanasse ametiihingusse. See tä- hendab aga, et ka „uus“ kommunistide tak- tika ei wõi neid jühile.

Ametiihingutesse koondunud tösi- sed töö- inimesed peawad ametiihinguid oma klassi wõitlusrelwadeks, aga mitte kohaks, kus wõiks aset olla alalisele janditamisel ja wägi- kaika wedamised.

See kindel meeloolu ongi jeks ärawõit- matu takistuseks, mis ei lasse kommunistidel panna näppu peale parteiest rippumatule, wabaametiihingulisele liikumisele. Sest iga waba ametiihinglane teab: nii pea, kui kommunistid pääseksid ühingu wõimule, siis on warsti ka ühingu lõpp käes, on töö- listklassil kadunud see tugew relw, mis ai- tab tal kaitsa oma huwidid kapitalisti wastu.

Lagunemise tähe all.

Lõpp „wiletsuse diktatuurile“.

Ei ühelgi ajal ei walitse keesugust sega- dust, kui majanduses. Rühha rahana käiwad siin alles kõige pöörasemad mõtteawaldused. Kui näiteks hõrs elab üle kurfilanguseid, siis wõib majanduslikkudes lehtedes lugeda tea- teid suurtest kahjukaamistest. Ometi pole tõelikut leidnud aset mingisugused kahjud, pole käinud kaotji mingit kapitali ega majan- duslikke hüwesid. On tulnud toime ainult omandusõiguste ümberpaigutus, kapitali pe- remeeste wahetus. Tööliskond ei saa kurfi- langusest iialgi mingit foodustust, küll tä- hendab talle aga kurjitus uut töõsundust, sest tõusnud kurjiga paberi omanikud tahawad jaada juuremat diwidenti.

Sageli wõib leida „majanduslikkudes“ lehtedes tasumuse (rentabiiluse) wäljaar- weestamisi, mida ei awutata rakendatud ka- pitali juuruse, waid wastawate wäärtpabe- rite kurjihindade järele. See on aga rahwa- majanduslikust seisubohast mõttetus, täpselt samuti, kui enamil seletusi, nagu oleks praeguse ränga kriisi kühunud esile ühise töö- päew ja kõrged palgad, mis olewat ameti- ühingute poolt ettemõtjaskonnale ülekõhtu- jelt pealesurunud.

Ometi wõib statistiliste andmete waral teaduslikult tõendada, et vähemate palkade ja pikema tööaja maksuse korral, mil laia- liste hullkade ostujõud oleks jenihest palju

wähsem, kriis oleks paratamatult puhkenud palju warem ning oleks weel rängem olnud.

Seldakke: Kui ettevõtteid annaksid suuremaid ülejääke, loouks enam kapitali ja ettevõtjad saaksid wõtta enam töölisti tööle ning kriis koouks ohjekohe. Et aga ka laiendatud valmistustel peamad olema laiamad tarvitajate hulgad, see unustatakse lihtsalt ära. Ja kui häda seisaks maid jelles, et kapitali kogumine ei sünni juuwitawa kiirusega, siis küsitamine, miks Ameerika põeb kriisi. Kes meist ei tea, et just jelles riigis kuhjumaad kapitalid ühiskunde ja ka ettevõtjate gruppide kätte, kuid kriis seal on weelgi palju juurem, kui „waejetes“ kapitalistlikkudes maades, nagu Saksamaa ja Inglismaa.

Tunnustatumad majandusteadlased ongi juwa uuemal ajal hakanud awalikult waidlema jelle wäite wastu, nagu oleks kapitali puudus kriisi pea põhjuselks. Weel enam, paljud uurijad tõendamad, et just juured ka juud meelitawad ettevõtjaid ebaotstarbekohajele raha investeerimisele, wesiwõjude si gitamisele.

Kuidas kerge kapitali saamise wõimalus wiib ettevõtjaid ummikusse, näeme meie saapatööstuses. On ajutatud juuri ja wäikeid ettevõtteid, on mahutatud masinateisse, hoonetesse ja fruntidesse juuri summe — ja tagajärg: pole tungu, kehajed sulgenwad oma ukjed.

Seda näeme ka wanades kapitalistlikkudes gruppides. Saksamaal oli rasketööstus monopolisti seisukorras. Ta saaduste hinnad püüsid kodumaa kaugelt üle wälisuru hindade; ka ju woolaks enneolematult. Kooku kuhjunud kapitalidest kulutati oja kätiste laiendamiseks, valmistuse juurendamiseks. Riigid seisawad pooled ettevõtetest, kuid mahutatud kapitalide pealt tahetakse saada diwi-

denti. Sellepärast töötawate ettevõtete tööliste palgad vähemaks! Tarvitajate hulgad weel waejemaks! — Aga kes hakkab siis ostma valmistatud kaupa?!

Wõi wõtame tolle pöörase hingeelu, mis walitseb kodanlis-kapitalistlikkudes ringkondades.

Aga maa ettevõtjaskond karjub: kaitske kodumaa tööstust, ärge laske wõistlejat ligi meie ettevõtetele. Samal ajal nõuab aga sama ettevõtjaskond — joetagu riik oma maa tööstusele juudjaid wälisurgusid. Aga kuidas saab seda teha, kui kõikide riikide walitewatel kodanlis-kapitalistlikkudel rihtidel on täpselt sama juugu majanduselu terwendamise retsept?!

Kas ei paista kõikidest neist hõijasjadedest küllalt selgesti, et kapitalistlik ühiskond elab praegu lagunemise tähe all. Kõik ägawad kriisi all, keegi ei tea kui kama see wõib nii kesta, kuid ettevõtjaskond ei ole ka wõimeline leidma abinõusid kriisi lahendamiseks. See, mis jeni tehtud — paljude karpimine, johtjaalkindlustuse lammutamine jne. — ei too lahendust ja ei saagi tulla, jest see wä hendab hulkade ostujõudu ja aitab jähwendada ummikut. Praegust aegjärku nimetatakse wiletsuse diktatuuriks. Ja kõepoolst, ainult üldine wiletsus on see, mida raktsionalisteeritud tööstus ühiskonnale toonud.

Aga tööline peab oskama teha jellest järelduse. Tuleb koonduda, tuleb kää läbi ametiühingulistest koolist, tuleb omandada oskust ja ühiskõudu, et kiiremini teha lõppu lagunemise tähe all liikumale kapitalistlikule ühiskonnakorradusele. Seda ja ainult seda peame järeldama praegusest kriisist ja neist abinõudest, mis wõetud tarvitusele jelle kriisi lahendamiseks. Sellepärast kõik palgatööst elawad inimesed — ametiühingutesse.

16-tunniliseft tööpäewast 40-tunnilise tööndalani.

Noorem põlv ei tea ega mõista, millist määratu rasket wõitlust on peetud tööaja lühendamise eest wiimase saja aasta jooksul. Kapitalismi wõimule pääjedes maksis kõikjal pööraselt piik tööpäew. Täiesti reegli pärasels oli 14—18-tunniline tööaeg. Genne-kapitalistlikul ajunsti ajal polnud tööpäewa piiklus palju wähsem, aga jelle tagajärgi pehmendashid arwufad piikad ja „sintised esmaspäewad“, mil ei tehtud üldse tööd.

Inglismaal, kapitalismi emamaal, algas õige warafult liikumine tööaja lühendamise

kasuks. Üheks awiljakamaks tööaja lühendamise eest wõitlejaks tuleb pidada utopistliku johtjalismi üht rajajat — Robert Owen'it. Ta teostas oma ketramiswabrikus 8-tunnilise tööpäewa ja nõudis et see seadusandlikul teel kindlustataks ka teistes ettevõtetes. 1818. aastal pöördus ta wastawa märgufirjaga kõikide „Äiüha Riidu“ lepinguga seotud walitjuse poole. Kuid hoolimata neist mehisteft katsetest tuli Euroopa töölistkonnall weel piikade aastakümnete kes kes kannatada ebainimlikult piika tööaja all.

Läti ametiühingute kongressilt.

2000 uut liiget aastas.

Läti Ametiühingute keskbüroo 10-nes kongress peeti Riias 18. ja 19. apr. s. a.

Kongressist võttis osa üle 200 jaadiku. Väliskülastajana terwitajid kongressi Rahvusvahelise Ametiühingulise Internatsionaali nimel jms Peeter Graßmann (Berliinist), Rootsi am.-üh. nimel Fridriif Nielsjen, Tšehhoslowakkia am.-üh. poolt Josef Brajsek, Gestimaa töölisiühingute esindaja M. Sirro. Muulalijena võttis osa kongressist Läti Seimi president P. Kalnin, keda kongress kõnetooli ilmunisel võttis vastu lauakestma auawalbusega.

Läti ametiühingulise keskbüroosse kuuluvate ühingute liigete arv oli 1. jaan. 1931. a. 25.524. Viimase viie aastase tegevuse ülemaade näitab liikmete tõusu ühingutes keskmiselt 2000 võrra aastas. Keskbüroosse kuuluvad 25 ühingut, kellest juuremad: Raudteelaste üldine ametiühing, Riigiteenijate ühing, Omavalitsuse teenijad, Trükitöölised, Autojuhjad, Posti telegraafia ja Põllutöölise ühingud.

Kuna möödunud kongress oli arvuult 10-es, tegelikult pühitseb Läti ametiühinguline liikumine eesoleval sügisel 25-aastast juubelit.

Ametiühingute organiseerimisel otjüstati ajuda 22. okt. 1905. a. Riias peetud juurel miitingul, millest võttis osa üle 150.000 riialase. Mõnes töötasid organisatsioonid pörranda all. Kui Wene valitsuse poolt 1906. a. wälja kuulutati ametiühingute keadus, siis ajuti awalikule organiseerimistööle. Selle iga oli aga liihifene. 1908. a. ajuti aga jälle

awalikule tegevusele. — 1914. a. ilmafoja puhkemisel juleti kõik ühingud.

Peale ilmafoja ja Wene revolutsiooni, ajal, mil maal olid wõimul kommunistid, polnud wabaametiühingulisel tegevusel arenemise wõimalusi. 1919. a. peale kommunistide lahkumist, tegi Läti joshiaaldemokraatlike partei keskkomitee jms M. Weckalminile ja Br. Kalninile ülesandeks ajuda ametiühingute organiseerimisele. Sellest ajast alates on ametiühingud oma tegevust jatkunud, wäljaarwatud Bermond'i wõimu aeg, mil ühingute tegevus juleti. Kuna aga kõik materjalid olid ära peidetud, siis wõidi umbes iihhe kuu aja pärast jatkata tegevust edasi.

1921. a. ajutati Ametiühingute keskbüroo. Enne esimest kongressi otjüstati ametiühingute iihisel nõupidamisel astuda Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu liikmeks. Kuna aga kommunistidele Moskwa oli ülesandeks tehtud keskbüroo tuua Moskwa Profinterni ja kuna nad seda teha ei jaanud, siis lahkusid nad keskbüroost, ahwardades enamuse töölisi endaga kaasa tõmmata. Kuni käesolewa ajani on kommunistidel waewalt üle 2000 liikme ja juurent osa neistki liikmetest püüid keal ainult Wene transiitkaupade laadimise töttu, sest sellele tööle ei taheta teiste ühingute liikmeid mitte wõtta. Kuna praegu juhtiwatel kohtadel ajuvad peamiselt kõik wanad turtud töölisiikumise tegelased, — keda praegu lõppenud kongress juhatusse jälle tagasi walis, siis näitab see, et Läti Ametiühinguline liikumine on organisatsioonilijelt terve ja tugev, hoolimata igasugu raskustest.

M. Sirro.

Ü. C. Meremeeste Liidu tegevuse aruanne.

Juhatus.

Liidu juhatusse koosseis oli järgmine: esimees M. Tõru, abiesimees W. Siild, sekretär M. Liitus, laekahoidja M. Lindemann ja sekretäri abi M. Ojaoo. Juhatusse liikmete Tallinnast eemalviibimise töttu kujuuti juhatusse liikmete kandidaate: C. Juhkam'it, C. Sui'i, P. Ripper'it ja M. Swirgsdin'i kor-dunwalt juhatusse koosolekuisi osa wõtma.

Revisjonikomissjoni koosseis oli: esimees L. Reismann, liikmed: J. Kallmann ja L. Klamaš.

Liikmed.

Liidul oli 31. XII. 1930. a. 1001 liiget. Juure tuli aasta jooksul 401 liiget, wälja langes liikmemassu mitteraatsmisel — 247 liiget, keega 1/1 1931. a. 754 liiget.

Tegevus.

Juhatus pidas 1930. a. jooksul 53 koosolekut. Revisjonikomissjon wõttis jagedasti osa juhatusse koosolekuisi ja pidas 2 oma koosolekut, rewideerides liidu asjaajamist ja raamatupidamist.

Peafoosolekuid peeti aasta jooksul üks korraline ja kaks erakorralist, milliseist liikmete osavõtt oli elav. Samuti korraldati liidu poolt 4 töötute meremeeste üldfoosolekut Meremeestekodus.

Sirjavadetus aasta jooksul: sisse tulnud 291, välja läinud 182 kirja, kusjuures arvestamata foosolekufutted jne.

Liidu eluvaldusest ja tegemisest.

1) Organiseerimise ala kodumaa l.

1930. a. oli liit eelmise aasta eeskujul Gestimaa Töolisühingute Refkliidu liige, mille tegemisest enda esindaja G. L. Refkliidu abisekretäri M. Tiituse läbi jägedasti osa võttis. Läinud aastal võeti osa esindajate läbi kahest G. L. Refkliidu nõukogu foosolekust.

Meremeeste liidu sektiioonina teotseb Raemamotoristide sektiioon 54 liikmega. Sel-nimetatud sektiioon on aasta jooksul energiliselt teotlenud enda kutsehuvide parandamiseks ja kaitsmaks. Sektiiooni juhatus oli 3-liikmeline: esimees W. Siid, kasahoidja R. Klamas ja sekretär R. Raarmann.

Kaubaalaeva mehaanikute assistentide ühinguga on liit käsitäes töötanud palgaliste meremeeste huvide kaitsmaks. Praegu asub assistentide ühing liidu ruumides Suur Karja tän. nr. 18.

Organiseerimise foosoleku pidas liidu sekretär M. Tiitus läinud aastal Tartus, mis andis häid tulemusi. Sihtmõte meremehed astusid suurel arvul liidu liikmeks. Praegu on liidul Tartus kohapealises usaldusmehes R. Tennojaar, kes jatkab organiseerimistööd.

Ka teistes kodumaa linnades oli kavat-sus pidada organiseerimisfoosolekuid, eeskätt Pärnus, kuid et meremehi vähejel arvul kohal, siis liikati see edasi Kevadeni.

Raevades teotsevad liidu usaldusmehed heade tagajärgedega, mille tõttu ka liikmete juuretvool kasvab. Dotsejad energiliselt organisaatorid, kes sadamasse tulnud Raevades käijid meremehi organiseerimas, mis andis häid tulemusi, sest liikmet arv aasta jooksul kasvab 401 liikme võrra, see näitab, et ka tulevikus tuleb panna enam rõhku organisaatorite ja usaldusmeeste juuretõstmisele.

Paljude Tallinnast eemalhoiupidajad meremehed on endid kirjateel liidu liikmeks registreerinud, mis rõõmustavaks nähteks ja igale organiseerimatule järetegemise vääre; ühtlasi on see ka kindlaks tunnuseks, et

ühinemise tähtsus enamvähent igaihele arusaadav.

2) Organiseerimise ala välismaal.

Liit on läinud aasta eeskujul Rahvusvahelise Transporttöölise Föderatsiooni (S. T. F.) meremeeste kutse sekretariaadi liige — ja seisab sekretariaadiga tihedas kontaktis.

1929. a. lõpul Tallinnas petud Balti Transporttöölise konverentsil vastuvõetud otsuse kohaselt kavatseti asutada Balti riikide vaheline meremeeste kutsesekretariaat; ajutise organiseerimise büroo asukohaks oli spialgu Warsjato (Pooklas), kus ka läinud aasta sügisel pidi teine Balti Transporttöölise konverents kokku kutjutama, kuid misjogune kavatjus poole kaastõetlejate poolt nende riigi valituse korralduse tõttu edasi liikati.

Läinud aastal külastas meid soome meremeeste liidu esimees R. Ahonen, kellega nõu peeti tulevikus küsimuste üle. Teatavasti juleti läinud aastal soome valituse poolt soome meremeeste liit, mille tõttu seal kohapeal jäms R. Ahoneni ettevõtetel koge uus liit ellu kutjuti, milline töötas praegu hea eduga meie liiduga kontaktis.

Ka läti meremeeste liiduga on peetud sidet.

Üldiselt on organiseerimisele juhatuse poolt suurt rõhku pandud ja püütud kõigi võimalustega liidu elujõulisuse ja tugevuse poole. Sellel on olnud häid tagajärgi, kuid veel on paljud eesti meremehed organiseerimata, mis liidu juhatust ja kõiki liidu liikmeid kohustab energiliselt organiseerimise tööd meremeeste keskel jatkama, jättes tähelepanemata liidu vastaste urgitsemise, kes igasuguste abinõudega püüavad liidu arenemist ja kasvamist takistada.

Koondumine ühiseks tugevaks ja elujõuliseks organisatsiooniks on ainus õige tee meremeeste kaekäigu parandamiseks, seepärast tuleb kõigil meremeestel tingimata kaasa töötada.

Gallvalt organiseerimise tööle mõjub liikmemasshude mittetajumine, mida ei tohiks olla ja misjogune nähe liidu liikmete hulgaft peab kaduma. Liikmemassu mtiteõendamise tagajärjel langes läinud aastal 247 liiget liidust välja, mis on meie organisatsioonist üle 25%.

Organiseerimise tööd kergendaks tuntuvalt liidu endi häälteandja, kuid et see raha

puudusel võimatu, siis kajutati ametiühingute üldist häälkandajat „Tööliste Sää!“, mida ka tulevikus tuleb teha.

Osavõtt mitmest organisatsioonide tegevusest ja koosolekust.

Meremeestefodu juhatusel liikmeid olid liidu poolt: M. Tiitus, E. Suhkan, ajemikud M. Tõru ja M. Ojao; viimane oli E. Suhkani Tallinnast eemalviibinise tõttu Meremeestefodu kassakontrolör.

Meremeestefogu revisjonikomisjoni liige oli R. Reismann, temaale ajemikuks J. Kallmann.

Ühingu „Meremeestefodu“ juhatusel liikmeks ja liikvideerimiskomisjoni liikmeks oli M. Tiitus.

E. Tööliühingute Replikliidu poolt korraldatud tööliisvanemate ja ametiühingute juhatusete ühiseist koosolekust võttis liidu esindajana kordumvalt osa M. Tiitus.

15. IV. võeti osa liidu esindaja M. Tiituse läbi Eesti Laevaomanike ühijuse koosolekust, kus ka päevakorras oli „uute wabaparda reeglite ja mehhanee tekilaadungi reeglite kohta seisufoha võtmine“.

11. VII. võeti osa liidu esindaja M. Tiituse poolt Eesti Laevaomanike ühijuse peakoosolekust, kus arutati „laevade edaspidijate sõiduvõimaluste küsimust“.

Meremeestefodu maja küsimuse organisatsioonide vahelisest nõupidamisest koosolekust kaubandus-tööstuskojas 21. XI. 1930. a. võttis osa liidu esindajana M. Tiitus.

Palgaküsimus.

Läinud aastal suurte pingutustega kätte saadud osalist palgatoorgendust tahtsid laevaomanikud läinud aasta viimasel poolel jällegi kärpida, millele kavatsusile liidu juhatus energiliselt vastu astus. Selle tagajärjel loobusid laevaomanikud küll palgavähendamisest, kuid vähendasid laevade meeskonna arvu kuni 25%-ni ja pikendasid tuntuvalt tööaega, mille vastu liidu juhatus energiliselt protesteeris ja märgukirjadega wabariigi walitsuse ja E. Laevaomanikute ühijuse poole pööras, kuid seni tagajärjetult. Selles küsimuses peeti ka Eesti Laevaomanike ühijuse poolt koosolekuid, millest liidu esitajana võttis osa M. Tiitus, kes siin neil koosolekul espool tähendatud laevaomanike korralduste vastu suusõnaliselt walju protestiga.

Üldiselt on liidu juhatusel tulnud pidada palgatoõitlust energiliselt kõigi käepärast ole-

wate võimalustega, kuid paremusi ei saadud, sest laevaomanikud tugenedes ülemaailmikule majanduslikule kriisile, mille tagajärjel ka laevanduses teenistuse võimalused langevad, ei tulnud liidu nõudmistele vastu.

See oluford jumib liidu juhatusel alati palgatoõitluste ajal võitluses olema, sest suuremad lahingud selles küsimuses on veel ees.

Palgatoõide fergendamise kaasabi pärast on ka E. T. Replikliidu poole pööratud.

Mitmesugused asjad.

a) Tööpäewa pikkuse kohta laevades on liidu juhatusel tulnud pidada laevaomanikega kordumvaid läbirääkimisi, sest tööaja põhjendamata pikendamine laevaomanike poolt on koonud meremeeste jekka juure pahameele ja palju sefelidusi. Seni pole laevaomanikud veel annud järele.

b) Astuti samme wabariigi walitsuse ja wastawate ministeeriumide ees meremeestele Meremeestefodu maja allesjätmise pärast, seni on see küsimus ikka veel lahtine.

c) Kordumvalt on astunud samme teedeministeeriumis ja meeteede walitsuses „Laeva meeskonna koosseisude alamamärra määruse“ maksmapaneku pärast. Meeteede walitsuse direktor teatas kirjajaga 15. IV. 30. a. nr. R3200—29, et tähendatud määruse kawa olla tema poolt peale mitmesordseid parandusi teedeministrile esitatud, seni seisab see määrus ikka veel ilumata teedeministeeriumis.

d) Sijawete laewa meeskondade oluforra parandamiseks astus juhatus jannne laevaomanike ees, kuid seni pole tulemusist juhatusesele asabunud mingit teadet.

e) Liidu liikmete isikliku waranduse kodumaale toimetamise pärast on kordumvalt pööratud eesti konsulite poole.

g) Meremeeste eluruumide korraldamise pärast on terwishoiuwalitsuse ees kordumvalt samme astunud. Selgus, et laevade jaoks Eesti eriseadust maksma pandud ei ole, kuid sadamaarstil tuleb toimida R. T. nr. 2 — 1928. a. waljafinnlutatud rahwa terwishoiu korraldamise seadu'e järele. Meremeeste eluruumide kindlama kontrolli sisseseadmise pärast on juhatus astunud samme.

h) Liidul lahtuwate wanade wõlgade realiseerimisega on tehtud kõik mis wähegi võimalik, tulemus on rahuloldaw. Siit on wabanenud 5000 ft. suuruselt einelaua pidaja wõlast, mis juba 1923. aastast alates liidu tegetwust halwas.

Peale selle on liidul veel mõned vähe-
mad mõlad, misjughuste korraldamine liidul
hea tahtmise juures võimalik.

i) Liidu liikneile võimaldati korduvalt
toetusi, toetuslaenu ja juriidilise abi and-
mist. Samuti anti nende eest vastutusi
ülespidamise juhtes.

l) Kõhajaamiste eesõigustamiseks on liidu
juhatus korduvalt samme astunud valitsuse
ajutusis, Meremeestekodus ja E. Laevaoma-
nise ühiskuses.

l) 6. IX. 1930. a. korraldati Wana-Wiru
t. kohwit „Komerts“ ruumides pea-õhtu,
mis tulu ega kulu ei annud.

m) Väinudaastaste eraforralise peakoos-
oleku otsele kohajelt liidu eimelaua uue asu-
koha leidmiseks tuli liidu juhatusel palju
raskusi võita, samuti eimelaua üleviimise loa
saamise pärast. Wajaline oleks olnud eimela-
uale ruume leida sadama lähedal, kuid et
vastavaid ruume ei leitud, siis ajuti Suur
Karja tän. nr. 18, kus eimelaua tingimused
paremad kui endisel kohal, samuti on ka
vastutavaks müüjaks-ärijuhiks palgatud hr.
Troomann, kelle isik ja vastutusvõime
vastab peakoosoleku nõudeile.

n) Kollektiivlepingute sõlmimise küsimu-
ses tegi juhatus katset laevaomanikega pida-
da läbirääkimisi, kuid tagajärjetult.

Mjutati 1930. a. lõpul seftijoon „Meri-
flubi“, mille ülesandeks on peamiselt mere-
meeste majanduslik ja waimline hoolekanne.

o) 8-tunnilise tööpäeva maksmapaneku
eest laewades on ühinetud (S. L. S.) seifu-
kohaga. Kodumaal tööaja normeerimise pä-
rast laewades on samme astunud, kuid seni
tagajärjetult.

p) Töötutele meremeestele aidati kõigiti
kaaja, võimaldati neile eeskätt remonditööd.
laewades, mis neid hädaft välja aitas. Sa-
muti toetati töötuid meremehi ametiajutuste
ees nende olukorra parandamise pärast, nõu-
des neile oja riigi eelarwes ettenähtud tööta
töölise toetusrdiidi, kuid seni ei ole wa-
litjus neile märgufirjadele reageerinud.

r) Meremeeste kindlustusjeaduse elluvi-
imise pärast on samme astunud, kuid seni sei-
jab jofhjaalkindlustuse jeaduse-eelnõu alles
haridus-fofjiaalministeeriumis.

s) Meremeeste välispasfi hinna alanda-
mise pärast jaotis juhatus märgufirja kofhu-
ja fjeminiisteeriumi, kuid tagajärjetult.

t) Korduvalt on meremeestele laewades
nõu ja juhatusft antud külliküsimusis, samuti
nõu antud paljude wastolude korral mees-
tonna ja juhttonna wahel.

Kapitalistlik anarhia Poolas.

Wiktor Kalinowski järgi.

Poola rahwa laialdajad kihid on laurja
nälgimas. Sga sammu peal kohtad närudes
mehi, nairi ja lapsi, wilehtjaid, alatoidetuid,
külmuwaid omis rabalais, jalgade warjuks
waid mingid rabalatepuntrad. Sgapäewas-
teks asjadeks on muutunud toiduainete war-
gusjuhud. Wabrikutes warastawad tööliised
üksteife tagant leiba.

Kuivõort meeltheitew on sealfete tööliste
oluford näitab järjest kaswaw n. n. „itaalia
streikide“ arw, mis tarwitusele wõetaffe eriti
jeal, kus korraga wallandataffe juuremal
hulgal tööliisi. Tööliised ei lahku wabrikust,
jääwad päewaks ja ööks sinna, kuni wõetaffe
tagasi wallandamise käst wõi saadaffe juha-
tuselt sellekohane lubadus. Et mehed streiki-
des ei nõrkeks, kannawad omakfjed wabrikusse
promiantti. Poola tööliised on alati nõusole-
kut awaldanud töötada parem liihemat aega,
ainult, et seftimehed ei jääks laurja tööta ja
nälga. Aga nende solidariteet on ojutunud
asjatuks. Riigiwõim toetab ettewõtjaid ja ei

oska tööliste meeleheitewaldustele wastata
muuga, kui politseiga, kes peab hoolfaksti
walwama hädaohus olewat eraomandust.

Woolimata laialdaseft tööpuiduseft (töös-
tustööliisi ühfi on tööta ½ miljonit) tehaffe
kõigis tööstusharudes endist wõifi ületunni-
töid. Söetööstuses, kus tööd jatkub waid
3—4 päewaks nädalas, tehaffe kuus seftimiselt
125.000 ületundi. Kui walitus keelaks üle-
tunnitöö ära, siis leitakfid wähhemalt 5000
töölist jälle tööd föekaewandustes ja umbes
50.000 töölist teistes tööstusharudes, kus üle-
tunnitööde füsteem palju juuremal määral
läbiwõidud, kui föekaewandustes.

Teguwoimas walitus juudaks sellega wä-
hendada näljahäda ja tööpuidust. Aga mitte
ainult walitus ükfinda, waid furwe all lä-
biwõidud walimistest elufaanud seim on
kapitali alandliikum ketikoer. Mitmesjughu-
stele tööstustele antaffe lugematud miljonid
flotte, wõirft Blesfil ükfinda on riigile kofjuda
umbes 15 miljonit fl. Riik wõiks nende jum-

Teateid ametiühingulisest liikumisest.

Rätsepatöölise streik.

Aprilli esimesel poolel algasid rätsepatöölised oma ametiühingu eestvõttel streiki Tallinnas, millest võtab juur oja rätsepatöö alal tegutsevaid inimesi oja. Nädalapäevad hiljem järgnesid Tallinna rätsepatöölisele ka Tartu rätsepad, keda toetab Rahvusvaheline Ametiühinguline Liit ja Rahvusvaheline Riitustöölise sekretariaat.

Streikijate meeleolu on kindel ning ei puudu ka mõidulootused.

Tallinnas ongi juba oja ettevõtjaid järele andnud ja on loota peagi teiste ettevõtjate allaandmiselt. — Soovime eesti riitustöölisele parimat fordaminekut.

Saanis on oodata üldstreiki.

Viimastel kuuldel riigi lepituskõrja juhtimisel peetud läbirääkimised sel kevadel aeguvate tariifepingute uuendamise kohta, lõppesid 26-dal märtil lepituseettepanekuga, mille kohta pidid mõlemad pooled andma vastuse 7-ks aprilliks. Selle järele, kui ettepanek oli tavaliises korras arutatud läbi asjaomastes organisatsioonides, mõeti ka ettevõtjate poolt vastu, aga ametiühingute enamus liikkas ka tagasi. Nii nurjusid lepituskõrja lepituspüüded ja ettevõtjate poolt 10-dats aprilliks väljakuulutatud üldine tööseisak pidi algama 3-me päeva möödudes. Viimajel filmipilgul õnnestus lepituskõrjal tööseisaku väljakuulutamist liikata edasi 20-da aprillini, et anda ametiühingutele aega uueks seisukohavõtmiseks terve tariifilühimuse kohta. Selle peale kutjus Taani ametiühinguline liit kokku erakorralise ametiühingute kongressi, ent, kas ahvardatavat tööajalgu juudetakse ära hoida, on üsna küsitav.

Tööandjad nõuavad tööaja lühendamist.

Lepituskõrda on omas ettepanekus teatud määral ettevõtjate soovidele jes mõttes tulnud vastu. Teiselt poolt on aga ka rahuldatud töölise ammuagegne 6-päevalise talulise puhkuse (kafje pühapäeva vahel) nõue.

Tööaja on vähendatud õige kiustates piirides, sest lepitaja arvates Taani tööstus ei kannata kuigi tuntavalt maailma majan-

dus kriisi all. Ettenähtud palgavähendus on (kui arvestada talulise puhkuse väärtust 2% palgast) õppinud töölisel mitte üle 3—6%, lihttöölisel kõige enam 3%, kuna mõnedes tööstusharudes töötajad jäeti hoopis muutmata. Naistöölise töötaja väheneks 2% võrra.

Uus puhkeaja korraldus hakkaks täiel määral maksma 1932. a.; 1931. a. ülemineku ajaks on määratud 4-päevane taluline puhkus kõigile neile töölisele, kes 1. veebr. — 1. augustini vähemalt 8 nädalat on töötanud ühe ja sama ettevõtja töökõajas.

Töövõistlused Norras.

Juba ammugi ahvardatav juurtöötlus on Norras nüüd saanud tõsiasjaks: 9-dal aprillil kaotajid 45.000 töölise oma töö. Sita juure tuleb rehkendada veel need 12.500 paberitööstuse töölise, kes juba varem olid vallandatud. 15-ks aprilliks lõpetavad veel 25.000 töölisel lepingud, nii et neil päevil Norras kogusummas 81.000 töölise on heidetud vabrikuvärvate kaha. Nagu Taanis, nii on ka Norras puht palgavõistlus. Ettevõtjad nõuavad tööaja vähendamist 12—15% tunni kohta ja kiititöö 15—25%, kui ka terve rida muudatusi seni maksimates lepingumäärustes. Ametiühingud aga nõuavad tööaja lühendamist 48 tunnilt — 42 tunnini nädalas ja sellele vastavat töötaju. Arvesse mõttes neid üksteisest nii erinevaid seisukohti polenud riigivahelohitunil mitte võimalik leida lepituseettepanekule õiget põhjalust ja võitlus oli möödapääsematu. Arvatakse, üldiselt, et võitlus laieneb ja võib venida õige pikale.

Kuues rahvusvaheline põllutöölise kongress.

Põllutöölise rahvusvaheline kutseekretariaat korraldab 6.—11. juunini Stokholmis oma kuurenda kongressi. Päevakorras on: 1) Aruanded, 2) Rahvusvahelise töötoimbonna uurimise põllutöölise palgalude üle, 3) Põllutöölised ja agraarpolitika; põllutöölise palgad ja põllupidajate tulud, 4) maksud, 5) põllutöölise korteritohud, 6) valimised.

Wastutaw toimetaja K. Muft.

Wäljaandja G. Tööliseühingute Refliit.

Riikastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, W. Pärnu mnt. 31.